

SELDI

South-East Europe Leadership
for Development and Integrity

ALBANIAN CORRUPTION ASSESSMENT REPORT 2014

Alba Cella
DEPUTY DIRECTOR
HOUSE OF EUROPE
Friday, October 24 Tirana

This project is funded by the European Union
Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) Civil Society Facility (CSF)
The views expressed in this presentation do not necessarily reflect the views of the European Commission

A project implemented
by a consortium lead by
the Center for the Study
of Democracy

ANTICORRUPTION POLICIES AND REGULATORY FRAMEWORK

Strategjitë, planet e veprimit dhe programet aktuale të zbatueshme

- Strategjia e re Kundër Korrupsionit (2014-2020) është përgatitur me asistencën teknike të OSBE -Më e shkurtër dhe më e thjeshtë se strategjia e mëparshme.

Risi:

- Në fokus harmonizimi i statistikave dhe të dhënave mbi korrupsionin dhe krimin e organizuar;
- Tre përqasje kryesore: parandalim, sanksionim dhe rritje e ndërgjegjësimit;
- Një vëmendje më e madhe për *transparencën dhe llogaridhënien publike*;
- Për herë të krijimi i kuadrit të përshtatshëm rregullator mbi “bilbil-fryrësit”;
- Ankesat publike si një element tejet i rëndësishëm në luftën kundër korrupsionit;
- Parashikimi i një vlerësimi të përgjithshëm të legjislacionit mbi korrupsionin dhe një *corruption proofing të legjislacionit*, për herë të parë në Shqipëri;
- Parashikohet një analizë sistematike e riskut, trendeve të korrupsionit, dhe efektivitetit të masave antikorrupsion dhe monitorim i zbatimit të tyre;
- Politika anti-korrupsion në njësitë vendore/qeverisjen lokale si një prioritet.

ANTICORRUPTION POLICIES AND REGULATORY FRAMEWORK

Zhvillime ligjore

- Në vitin 2012, u bë miratimi i disa ndryshimeve që **kufizonin imunitetin e gjyqtarëve, deputetëve dhe zyrtarëve të lartë**;
- Në Mars, 2014 u bë miratimi i disa ndryshimeve në *Procedurën e Kodit Penal* për zbatimin e ndryshimeve kushtetuese mbi kufizimin e imunitetit të gëzuar nga gjykatësit, anëtarët e parlamentit si dhe zyrtarë të tjerë të lartë;
- **Komisioni Qëndror i Zgjedhjeve** ka ndërmarrë veprime me qëllim rritjen e transparencës;
- Në Nëntor 2013, u emërua **Koordinatori Kombëtar për Anti-korrupsion (KKAK)**, për të koordinuar aktivitetet e organeve shtetërore dhe institucioneve të pavarura, si në nivel qendror ashtu dhe në nivel lokal;
- Në mars të vitit 2014 u miratua projektligji me ndryshimet në ligjin **"Për parandalimin dhe luftën kundër krimit të organizuar"**, ose i njohur ndryshe si ligji **"Anti-Mafia"**, ku ndryshimi kryesor është përfshirja e "korrupsionit" në fushëveprimin e këtij ligji;
- **"Ligji i ri mbi Nënpunësin Civil"** u bë efektiv në Shkurt 2014 dhe legjislacioni dytësor u miratua në kohë për hyrjen e tij në fuqi në 1 Prill, 2014;
- Në Shtator 2014, u krijua **Njësia për hetimin e korrupsionit dhe pasurive**, pranë Prokurorisë për Kimet e Rënda, i cili do të hetojë rastet e korrupsionit të gjyqtarëve, prokurorëve si dhe zyrtarëve të lartë publik;
- Ligji i ri **"E drejta e informimit për dokumentet zyrtare"**, u aprovua në Shtator, 2014.

ANTICORRUPTION POLICIES AND REGULATORY FRAMEWORK

Roli i organeve kombëtare në luftën kundër korrupsionit

- **Avokati i popullit** i cili ka për qëllim dhënien e rekomandimeve dhe propozimin e masave gjatë vëzhgimit të dhunimit të të drejtave njerëzore nga ana e administratës publike.
- **Agjencia e Prokurimit Publik (APP)** është institucioni i cili merret me mbikëqyrjen e sistemit të prokurimit publik: monitoron ekzekutimin e procedurave të prokurimit publik, paraqet propozime për rregullat e prokurimit në Këshillin e Ministrave, promovon dhe organizon trajnimin e zyrtarëve të qeverisë qendrore dhe vendore që merren me aktivitetet e prokurimit publik, redaktimet dhe çështjet e Buletinit të Prokurimit Publik, etj.
- **Komisioni i Prokurimit Publik (KPP)** është një organ shtetëror specifik pothuajse gjyqësor, i cili ka kompetencën për të ofruar mbrojtje ligjore në prokurimin publik. KPP është themeluar nga Ligji i Prokurimit Publik, si organi më i lartë në sistemin e prokurimit, i cili siguron mbrojtje ligjore për tenderët dhe interesin publik në të gjitha fazat e procedurës së prokurimit publik, koncesioneve, ankandeve dhe licencat e minierave.
- **Inspektorati i Lartë i Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesave (ILDKPI)** është një organ i pavarur, i cili është përgjegjës për mbledhjen e deklaratave të pasurive të zyrtarëve publikë dhe identifikimin e rasteve të konfliktit të interesit. Detyra kryesore e Inspektoratit është të identifikojë informacionin e gabuar ose mashtrues, në deklaratat e tyre.
- **Kontrolli i Lartë i Shtetit (KLSH) i Republikës së Shqipërisë** është themeluar në vitin 1992 si një institucion parlamentar i pavarur nga qeveria.

THE JUDICIARY IN ANTI-CORRUPTION

- Miratimi i ndryshimeve në Kodin e Procedurës Penale, duke zbatuar ndryshimet kushtetuese të vitit 2012, mbi kufizimet për imunitetet.
- Veprat penale të korrupsionit tani ndiqen penalisht nga Gjykatat e Krimeve të Rënda.
- Vazhdon tensioni/mbivendosja midis KLD dhe Min Drejtësisë
- Një numër i mjaftueshëm strukturash në Prokurori dhe Polici
- Risi (shtator 2014): Byroja Kombëtare e Hetimit që kryen veprimtari gjurmuese dhe hetimore, në përputhje me legjislacionin penal dhe procedural penal, për veprat penale në fushën e korrupsionit dhe veprimtarinë kriminale të lidhur me të. (mbivendosje me prokurorinë?)

CORRUPTION AND THE ECONOMY

Buxheti i shtetit

- Ministria e Financave ka një kontroll të lartë mbi planifikimin dhe ekzekutimin e buxhetit;
- Ka një kohë të kufizuar për të diskutuar buxhetin me opozitën si dhe me grupet kryesore të interesit;
- Kuadri rregullator shqiptar për procesin e buxhetit përfshin të gjitha dispozitat e nevojshme për të garantuar transparencë të plotë të përmbajtjes së sesionit të Kuvendit, megjithatë, në praktikë, publikimi i seancave nuk praktikohet;
- Nevojitet fuqizimi i monitorimit të buxhetit;
- Vlerësimet nuk janë frekvente dhe sistematike;

Prokurimi Publik

- Shqipëria ka zbatuar një sistem e-prokurime i cili e ka bërë procesin më transparent duke bërë ofertat publike në faqen e internetit të Agjencisë së Prokurimit Publik. Pavarësisht nga kjo, shqetësime ende mbeten në lidhje me efektivitetin dhe shkallën reale të reduktimit të korrupsionit në prokurimin publik;

Ekonomia informale

CIVIL SOCIETY IN ANTICORRUPTION

- Në përgjithësi çështje të korrupsionit dhe luftës ndaj tij kanë qenë pjesë e projekteve të shoqërisë civile. Prioritet i donatorëve (?).
- Shoqëria civile fokusohet kryesisht **në matjen e perceptimeve të korrupsionit publik, monitorimin dhe vleresimin e strategjive dhe planeve të veprimit dhe masat e marra nga institucionet publike**. Përqëndrimi ka qenë në qeverinë lokale dhe çështje të llogaridhënies dhe buxhetimit.
- Korrupsioni **brenda organizatave të shoqërisë civile** ka qenë një çështje në Shqipëri. Ka pasur raporte të nepotizmit dhe korrupsionit në këtë sektor.

Probleme lidhur me transparencën:

- Sipas Indeksit të Shoqërisë Civile CIVICUS (2010): Nga organizatat e shoqërisë civile 69.5% deklarojnë se informacioni i tyre financiar është në dispozicion të publikut. 42% nuk zgjedhin për t'iu përgjigjur pyetjes se ku mund të gjenden informacione të tilla. Nga ata që janë përgjigjur pyetjes, më pak se gjysma e tyre mund të ofrojnë një burim të vlefshëm.
- Perceptimet mbi korrupsionin në sektorin e OSHC mbeten relativisht të ulëta në krahasim me sektorët e tjerë

INTERNATIONAL COOPERATION

Konventat ndërkombëtare antikorrupsion

- Shqipëria ka pranuar dhe mirëpritur konventat ndërkombëtare antikorrupsion,.
- Rekomandimet e GRECO-s janë marrë në konsideratë nga qeveria shqiptare, edhe pse përputhja e tyre e plotë në kohën e duhur nuk ka qenë gjithmonë e suksesshme.

Progres Raporti për Shqipërinë

- Raporti më i fundit për Shqipërinë është lëshuar në **tetor 2014**.
- Komisioni Evropian arriti në përfundimin se **llogaridhënia dhe transparencja e gjyqësorit janë përmirësuar, së bashku me luftën kundër krimit të organizuar, por lufta kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar duhet të mbetet një prioritetet i lartë**, me përpjekje të vazhdueshme dhe sistematike për zbatimin unik të legjislacionit për të luftuar korrupsionin në të gjitha nivelet.
- Përveç kësaj, raporti në mënyrë të qartë përcakton se Shqipëria duhet të zhvillojë më tej **një regjistër/historik** të hetimeve, ndjekjeve penale dhe dënimeve në këto zona.
- Përpjekje nevojiten për të forcuar kapacitetet administrative për implementimin dhe zbatimin e legjislacionit dhe për të përmirësuar transparencën dhe llogaridhënien.

RECOMMENDATIONS

- Përmirësimi i legjislacionit në përputhje me standardet e BE-së. Zbatimi efektiv i ligjit, vullneti politik për të siguruar pajtueshmëri të plotë me ligjin;
- Avancimi në ndërtimin e kapaciteteve, duke patur mbështetjen teknike të huaj dhe duke iu referuar praktikave më të mira;
- Koordinimi midis organeve publike nëpërmjet përdorimit të platformave të përbashkëta;
- Duhet të ketë një monitorim më efektiv dhe sistematik i financimit të partive politike, në mënyrë reduktimin/eliminimin e financimit joligjor dhe bërjes së procesit të financimit më transparent;
- Çështjet që duhet të adresohen në lidhje me buxhetin e shtetit përfshijnë: përmirësimin e cilësisë së analizës së buxhetit, cilësia e diskutimeve parlamentare në lidhje me buxhetin, monitorim i duhur i shpenzimeve të buxhetit dhe prodhimi i raporteve të vlerësimit në mënyrë të vazhdueshme.
- *Prokurimi publik*: Avancimi i teknologjisë nuk çon domosdoshmërisht në reduktimin e korrupsionit, nëse kjo nuk shoqërohet edhe me trajnimet e përshtatshme të burimeve njerëzore mbi çështjet e korrupsionit apo standardet e etikës, integritetit dhe pavarësisë institucionale.

RECOMMENDATIONS

Për qeverinë

- Ndjekja përmes përkushtimit të saj për OGP-në, për ta bërë shoqërinë civile një partner të afërt në adresimin e çështjeve të korrupsionit në vend. Projektet dhe nismat e shoqërisë civile në fushën e antikorrupsionit duhet të akomodohen dhe të bëhen pjesë e përpjekjeve të vet qeverisë në këtë fushë;
- Duhet bërë realitet themelimi i platformave të institucionalizuara për konsultim dhe bashkëpunim me shoqërinë civile në fushën e përpjekjeve antikorrupsion. Platformat që u adresohen çështjeve më madhore mund të përdoren gjithashtu për këtë efekt, si psh: Këshilli Kombëtar për integrimin Evropian;
- Të përfshihen organizatat e shoqërisë civile në propozimin për dokumente strategjik të rëndësishëm në luftën kundër korrupsionit.

Për donatorët

- Sigurimi i fondeve për zhvillimi për CSO-të aktive në fushën e anti-korrupsionit, në mënyrë që ato të jenë më transparentë ndaj publikut, e të fitojnë kështu besimin dhe efektivitetin në audience;
- Ushtrimi i presionit ndaj qeverisë që të përfshijë shoqëritë civile në planifikimin e përpjekjeve antikorrupsion dhe të merren parasysh monitorimet e shoqërisë civile në implementimin e këtyre strategjive.

Për shoqërinë civile

- Të mundesojnë një zë unanim përmes koalicioneve të mëdha, ose projekteve të përbashkëta të gjera në mënyrë që të rritet impakti në opinionin publik;
- Të zhvillohen lidhje konstruktive me median kombëtare dhe rajonale në mënyrë që të krijohet sinergji në fushën e denoncimit të korrupsionit dhe shpërndarjes së praktikave të mira të anti-korrupsionit;
- Përdorimi i metodave rigorozë transparente të raportimit ndaj publikut duke përfshirë më shumë informacion mbi të dhënat financiare përmes raporteve vjetore.

THANK YOU!

